

Διάλεξη 5

Δημιουργικότητα και Καινοτομία

στο πλαίσιο της ομάδας

- Η οργανωσιακή δημιουργικότητα ορίζεται ως η δημιουργία νέων, πρωτότυπων, πολύτιμων, και χρήσιμων ιδεών, προϊόντων, διαδικασιών εντός των ομάδων ενός οργανισμού (Woodman et al., 1993)
- Η καινοτομία αφορά στην παραγωγή και εφαρμογή χρήσιμων νέων ιδεών, προϊόντων, και διαδικασιών (West, 2002)

Σύμφωνα με τους West και Far (1990) η οργανωσιακή καινοτομία είναι η εμπρόθετη εισαγωγή και εφαρμογή στο πλαίσιο ενός ρόλου, μιας ομάδας ή του οργανισμού συνολικά, ιδεών, προϊόντων, και διαδικασιών που είναι νέες για την μονάδα που προχωρά στην υιοθέτησή τους, και έχει στόχο να ωφελήσει τον οργανισμό

Χαρακτηριστικά καινοτομίας

- ✓ Πρωτοτυπία (απόλυτη/σχετική)
- ✓ Το στοιχείο της εφαρμογής
- ✓ Σχεδιασμός και οργανωσιακό όφελος

Σχέση μεταξύ οργανωσιακής δημιουργικότητας και καινοτομίας

- Η οργανωσιακή δημιουργικότητα εμπεριέχεται στην διαδικασία της οργανωσιακής καινοτομίας
- Η οργανωσιακή καινοτομία προϋποθέτει την ύπαρξη δημιουργικότητας ακόμη και στην περίπτωση εφαρμογής ευρέως διαδεδομένων καινοτομιών
- Συχνά η υιοθέτηση καινοτομιών απαιτεί υψηλά επίπεδα δημιουργικότητας για την εφαρμογή τους

- Η καινοτομία συχνά περιγράφεται ως μια κυκλική διαδικασία (West, 2002) που περιλαμβάνει δύο στάδια, δηλαδή την παραγωγή νέων ιδεών και την εφαρμογή τους
- Η δημιουργικότητα είναι η παραγωγή νέων και χρήσιμων ιδεών και η καινοτομία είναι πρωτίστως η εφαρμογή αυτών των ιδεών στην πράξη
- Παραδείγματος χάριν, μία ομάδα μηχανικών ανακαλύπτει ένα νέο υλικό που διευκολύνει τον ηλεκτρισμό να κινείται με μεγαλύτερη ταχύτητα (πρώτη φάση καινοτομίας/ δημιουργικότητα). Το νέο υλικό χρησιμοποιείται για τη δημιουργία νέων συσκευών (δεύτερη φάση καινοτομίας/εφαρμογές).

Ποιοι παράγοντες προάγουν την δημιουργική σκέψη και συμπεριφορά;

- Γνωστικές ικανότητες
- Χαρακτηριστικά προσωπικότητας
- Χαρακτηριστικά του έργου
- Εσωγενή κίνητρα
- Σύνθεση και διαδικασίες ομάδας
- Παράγοντες οργανωσιακού επιπέδου

Γνωστικές ικανότητες

Υπάρχει σύνδεση μεταξύ της δημιουργικότητας και των γνωστικών ικανοτήτων;

- Απαραίτητη προϋπόθεση για τη δημιουργικότητα το μέτριο επίπεδο νοημοσύνης
- Αποκλίνουσα σκέψη και δημιουργική συμπεριφορά

Γνώση και νοητικές διεργασίες στις οποίες βασίζεται η δημιουργική συμπεριφορά

- Ειδικές γνώσεις και εξειδίκευση
- Σε βάθος κατανόηση των γνώσεων σε αντίθεση με έκθεση σε πληροφορίες και συλλογή πληροφοριών
- Γνωστικό στυλ
 - Ικανότητα καθυστέρησης των αξιολογικών κρίσεων
 - Χρήση ευρέως συμπεριληπτικών κατηγοριών
 - Υπέρβαση αντιληπτών και γνωστικών πλαισίων

Χαρακτηριστικά προσωπικότητας

Υπάρχουν χαρακτηριστικά προσωπικότητας που διαφοροποιούν τα άτομα που εκδηλώνουν δημιουργική συμπεριφορά;

- Τάση για ανεξαρτησία
- Υψηλή αντοχή στην αβεβαιότητα και τις σύνθετες καταστάσεις
- Τάση για ανάληψη ρίσκου
- Χαρακτηριστικά προσωπικότητας: Μοντέλο πέντε παραγόντων
 - Ευσυνειδησία και ανοιχτότητα σε νέες εμπειρίες

Χαρακτηριστικά του έργου

- Αυτονομία ή έλεγχος στην επιτέλεση της εργασίας
- Συνθετότητα εργασίας
- Σημαντικότητα εργασίας

Η αρχή των εσωγενών κινήτρων δημιουργικής συμπεριφοράς (Amabile και συν., 2010, principle of intrinsic motivation)

- Εσωγενή κίνητρα (intrinsic motivation): Η εκτέλεση της εργασίας απορρέει πρωτίστως από την χαρά που συνδέεται με την ενασχόληση με την εργασία
- Εξωγενή κίνητρα (extrinsic motivation): Η εκτέλεση της εργασίας για την εξασφάλιση συγκεκριμένης αμοιβής όπως οικονομικές αμοιβές
- Αρχή των εσωγενών κινήτρων δημιουργικής συμπεριφοράς
 - Αρνητικές επιδράσεις των κοινωνικών περιορισμών, όπως ο ανταγωνισμός, η αμοιβή, η επιτήρηση, και η αξιολόγηση στη δημιουργικότητα μέσω του μηχανισμού των εσωγενών κινήτρων

Σύνθεση και διεργασίες ομάδας

- Λειτουργική ποικιλομορφία (functional diversity): διαφορές στις γνώσεις, ικανότητες, δεξιότητες, αξίες, και στάσεις
- Λειτουργική ποικιλομορφία: θετικές και αρνητικές επιδράσεις (επικοινωνία, συνεργασία)

Οργανωσιακοί παράγοντες που επιδρούν στην παραγωγή και εφαρμογή νέων ιδεών, προϊόντων, και διαδικασιών

- Όραμα: Υπερκείμενος στόχος που βοηθά στην δημιουργία των επιμέρους στόχων του οργανισμού
- Ψυχολογική ασφάλεια συμμετεχόντων: Συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων και την ανταλλαγή πληροφοριών
- Προσανατολισμός στο έργο: Έμφαση στη λογοδοσία, ανατροφοδότηση, και βελτίωση
- Υποστήριξη της καινοτομίας: Έμπρακτη στήριξη των καινοτόμων προσπάθειών